# Participatieplan actualisering uitvoeringsagenda voedsel- en eiwittransitie

**Inleiding**

De gemeente Groningen werkt aan gezonde, duurzame en meer plantaardige voedselproductie, -consumptie en -omgeving. Ons huidige voedselsysteem heeft een grote, negatieve invloed op gezondheid, klimaat, biodiversiteit en de lokale economie. Door de productie en consumptie van voedsel duurzamer en gezonder te maken, dragen we bij aan een lagere milieubelasting, een gezondere leefomgeving en een toekomstbestendige landbouw- en voedselketen. Tegelijkertijd biedt de voedseltransitie kansen voor innovatie, werkgelegenheid en de versterking van regionale samenwerking tussen overheden, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Door de lokale korte keten te versterken worden afzetmarkten dichterbij georganiseerd en blijft een groter deel van de voedselomzet in de regio.

De doelstellingen zijn vastgelegd in de routekaart voedsel- en eiwittransitie. De projecten en acties zijn uitwerkt in de uitvoeringsagenda. In 2026 actualiseren we de uitvoeringsagenda Voedsel- en Eiwittransitie. Hiervoor betrekken we opnieuw belanghebbenden. Zo toetsen we of de eerder opgehaalde inzichten nog actueel zijn, bieden we ruimte aan nieuwe perspectieven en zorgen we ervoor dat de agenda aansluit bij de behoeften van stakeholders en uitvoeringspartners.

Waar de afgelopen jaren vooral in het teken stonden van pilots en experimenten, verschuift de focus nu naar het structureel versterken van een gezond en duurzaam voedselsysteem in Groningen. Deze koers sluit aan bij de ambities uit het coalitieakkoord 2026-2030 Eigenzinnig en Verbonden: Samen voor Groningen. Ketenpartners en maatschappelijke organisaties spelen hierbij een belangrijke rol.

**Welke fase?**
Beleidsontwikkelingsfase

**Doel van de participatie**
In de routekaart voedsel- en eiwittransitie zijn doelen voor 2030 en 2050 vastgelegd voor voedselproductie, voedselconsumptie en voedselomgeving. Dit zijn doelstellingen die de gemeente niet alleen kan behalen. Hierom gaan we samen met stakeholders en ketenpartners kijken wat daarvoor nodig is en wat hun rol daarin kan zijn.

Het doel van de participatie is tweeledig:

- Het ontwikkelen van acties en projecten die goed aansluiten bij de behoeften en leefwereld van onze inwoners;
- Het gezamenlijk met belangrijke stakeholders en uitvoeringspartners vormgeven van acties en projecten.

**Kaders**

- Coalitieakkoord 2026-2030 “Eigenzinnig en Verbonden: Samen voor Groningen"
- Routekaart voedsel- en eiwittransitie
- Economische agenda 2023-2026 (actualisatie in 2026)
- Kompas Lokale Economie (2026)
- Kompas vrijetijdseconomie (2026)
- Visie ruimte voor Retail
- Meerjarenprogramma Stadsontwikkeling (actualisatie in 2026)

**Begroting**

Kosten voor het participatietraject vormt onderdeel van de totale begroting voor voedsel- en eiwittransitie.

**Participatievraagstuk**

De doelstellingen uit de routekaart blijven staan en zijn geen vraagstuk voor participatie. Deze zijn wetenschappelijk onderbouwd, sluiten aan bij landelijke doelstellingen en zijn vastgesteld door het college in 2024. Deze liggen vast voor de lange(re) termijn.

Omdat landbouw meer behelst dan alleen voedselproductie is voor dit thema een aparte uitvoeringsagenda gemaakt, de uitvoeringsagenda toekomstbestendige landbouw. Ook deze acties en projecten zijn geen vraagstuk voor participatie.

De participatie gaat over projecten onder de thema's ‘voedselconsumptie’ en ‘voedselomgeving’. Het participatievraagstuk is aan welke gezamenlijke projecten en acties we binnen deze uitvoeringsagenda (2026-2030) gezamenlijk met partners gaan werken.

**Op welke wijze kunnen de verschillende belanghebbenden participeren en hoe worden ze hiervoor benaderd?**

| Belanghebbenden | Participatievorm (en) | Communicatiemiddel(en\|) | Planning | Mate van invloed |
|---|---|---|---|---|
| Inwoners (waaronder specifiek mensen met een lage SES en ouders met thuiswonende kinderen) | Enquête | Inwonerspanel, social media | Afgerond | Mening geven |
| Jongeren en studenten | Stem van Groningen | Social media, via onderwijsinstellingen | Oktober 2026 | Advies vragen |
| Voedselinitiatieven | Sessie met stakeholders | Op uitnodiging | September 2026 | Advies vragen |
| Ondernemers | Sessie met stakeholders | Op uitnodiging | September 2026 | Advies vragen |
| Onderwijsinstellingen | Sessie met stakeholders | Op uitnodiging | September 2026 | Advies vragen |
| Buurthuizen | Sessie met stakeholders | Op uitnodiging | September 2026 | Advies vragen |
| Provincie Groningen | Sessie met stakeholders | Op uitnodiging | September 2026 | Advies vragen |

**Toelichting**

Inwoners zijn in 2022 en 2025 geraadpleegd via het Inwonerspanel. In 2022 vulden ruim 6.000 inwoners de vragenlijst in; in 2025 waren dit ruim 4.800 reacties. Met deze enquête is gericht informatie opgehaald over de opvattingen van inwoners ten aanzien van de voedseltransitie en de motieven achter hun voedselkeuzes. Binnen het rapport over de enquête zijn de resultaten van verschillende doelgroepen gespecificeerd. Dit geeft ons inzicht in de behoeften van deze specifieke doelgroepen.

Omdat de enquête primair is ingezet om meningen, ervaringen en overwegingen van inwoners in beeld te brengen, valt deze vorm van participatie binnen de categorie *'mening geven'*. De opgehaalde inzichten zijn vervolgens gebruikt als basis voor het bepalen van de activiteiten in de uitvoeringsagenda.

Omdat studenten en jongeren belangrijke doelgroepen zijn, en deze waren ondervertegenwoordigd in de enquête, gaan we deze groepen nog gericht bevragen via de Stem van Groningen.

Tijdens de sessie met stakeholders in september gaan we meer de diepte in met belangrijke stakeholders en samenwerkingspartners in de stad. Deze stakeholders vertegenwoordigen allerlei groepen uit onze gemeente: buurthuizen vertegenwoordigen bewoners van een specifieke buurt, de Voedselbank weet wat er bij haar klanten speelt en agrarisch ondernemers weten waar boeren mee bezig zijn.

Het doel van deze sessie is om te verkennen waar gezamenlijke energie, ambities en organisatiekracht liggen, en om te bepalen op welke thema's en acties we gezamenlijk kunnen inzetten om de voedsel- en eiwittransitie te versnellen. Omdat we stakeholders vragen mee te denken en hun perspectieven en aanbevelingen ophalen binnen de kaders van het coalitieakkoord en de routekaart, valt deze vorm van participatie onder *'advies vragen'*.

**Hoe weegt de uitkomst van het participatietraject mee in de besluitvorming?**

- Het project neemt kennis van de uitkomsten van het participatieproces en zal nader afwegen of en in welke mate deze kunnen worden meegenomen in de politieke besluitvorming.

De voedseltransitie is een opgave die de gemeente niet alleen kan realiseren, maar vraagt om samenwerking met (uitvoerings)partners in de gemeente. Tijdens de sessie met stakeholders worden gezamenlijke ambities en lopende initiatieven besproken, en verkennen we samen waar kansen liggen voor verdere samenwerking en versterking, binnen de gestelde kaders van het coalitieakkoord en de routekaart.

**Planning participatieproces**

Vaststelling actualisatie uitvoeringsagenda voedsel- en eiwittransitie: Q4 2026

| **Mijlpalen project/ belangrijke beslismomenten** | **Participatiemomenten/ Activiteiten** | **Wanneer** |
|---|---|---|
| Stakeholderbijeenkomst | Ophalen input voor gezamenlijke activiteiten en projecten | September 2026 |
| Stem van Groningen | Ophalen input jongeren/studenten via Stem van Groningen | September 2026-oktober 2026 |

**Communicatie**

- De resultaten van de enquête via het inwonerspanel worden gedeeld via www.oisgroningen.nl
- Deelnemers aan de stakeholderbijeenkomst ontvangen achteraf een verslag en worden up-to-date gehouden per mail. Waar nodig en gewenst worden vervolgafspraken gemaakt.
- De uitkomsten van Stem van Groningen worden gedeeld op het platform Stem van Groningen.
- Wijzigingen in de participatieaanpak worden gecommuniceerd via https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem

**Zorgplicht**

a. *Inwoners worden op tijd betrokken*

Inwoners zijn in 2022 en 2025 geraadpleegd via het Inwonerspanel. In 2022 is de vragenlijst door ruim 6.000 inwoners ingevuld, in 2025 door ruim 4.800 inwoners. De resultaten van deze raadplegingen bieden een belangrijke basis voor de verdere uitwerking van het beleid en de daarbij horende activiteiten.

b. *Het is inzichtelijk hoe het proces van participatie er uitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn*

De participatieaanpak wordt gepubliceerd op: https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem

c. *De voor het proces van participatie benodigde stukken zijn beschikbaar voor de deelnemers van het participatieproces.*

Het eerdere voedselbeleid is beschikbaar via: https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem

d. *Tijdens het participatieproces is inzichtelijk wat de stand van zaken is.*

Eventuele wijzigingen in het participatieproces of nieuwe documenten worden gedeeld via https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem Relevante stakeholders worden op de hoogte gehouden via de mail.

e. *Het participatieproces verloopt zorgvuldig*

We combineren kwantitatief onderzoek via een enquête met kwalitatieve inzichten uit een stakeholdersessie. Op deze manier verkrijgen we zowel een breed beeld van opvattingen en behoeften als meer verdieping en context.

We hebben daarnaast oog voor groepen die in de enquête minder goed vertegenwoordigd zijn. Jongeren en studenten betrekken we daarom aanvullend via Stem van Groningen, zodat ook hun perspectieven en ervaringen een volwaardige plek krijgen in het participatieproces.

f. *Het is duidelijk waar inwoners terecht kunnen met vragen over het proces van participatie.*

Inwoners kunnen terecht op https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem of via voedsel@groningen.nl

g. *Na afloop is kenbaar hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming*

Een eindverslag van de participatie wordt gepubliceerd op https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem Uitkomsten van participatie worden verwerkt in de uitvoeringsagenda voedsel- en eiwittransitie.

h. *Er is toelichting in begrijpelijke taal op het vraagstuk en de wijze waarop inwoners bij het proces van participatie worden betrokken*

Op de webpagina https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem wordt op toegankelijke wijze toegelicht wat het vraagstuk is, waarom de gemeente werkt aan de actualisatie van de uitvoeringsagenda en hoe inwoners hierbij betrokken worden. Ook de enquête die via het Inwonerspanel is uitgezet, is opgesteld in begrijpelijke taal, zodat deze voor een brede groep inwoners goed toegankelijk is.

*i. Er wordt een representatieve groep inwoners betrokken, waarbij een inspanningsverplichting geldt voor het betrekken van ondervertegenwoordigde groepen.*

De enquête is door een groot aantal inwoners ingevuld, waardoor de resultaten een representatief beeld geven van de opvattingen en behoeften van inwoners van de gemeente Groningen.

Daarnaast wordt een brede groep stakeholders betrokken. Door de diversiteit aan deelnemende organisaties worden ook verschillende groepen inwoners vertegenwoordigd. Zo brengen buurthuizen de perspectieven van inwoners uit verschillende wijken in, vertegenwoordigt de Voedselbank de ervaringen van haar klanten en nemen voedselinitiatieven de belangen en inzichten van hun achterban mee. Op deze manier wordt een breed scala aan perspectieven betrokken bij de totstandkoming van het voedselbeleid.

**Contact**
Informatie over het proces en voortgang wordt gepubliceerd op:
https://gemeente.groningen.nl/duurzaam-voedselsysteem

Bij vragen kan contact worden opgenomen via:
Voedsel@groningen.nl